

DOUĂ APARATE PENTRU STUDIUL GEOMETRIEI ȘI AL DESENULUI PROIECTIV

Citirea prin epură a situațiilor spațiale, problema dificilă a studiului geometriei descriptive pentru începători, îi preocupă de mult de profesorii de specialitate, care au încercat să imagineze aparate școlare de natură să înlesnească înțelegerea fenomenului epurării, pentru a-i ajuta pe elevi să-și formeze vederea spațială și să-și însușească deprinderile necesare desenului tehnic. O încercare de acest fel o reprezintă și cele două aparate pe care le descriem în articolul de față, unul pentru ilustrarea unor probleme de geometrie descriptivă și desen proiectiv iar celălalt pentru demonstrarea generării corpurilor de rotație și a intersecțiilor acestora, ambele brevetate de Oficiul de stat pentru invenții.

Primul aparat, (fig. 1) acționând mecano-electric, servește la predarea geometriei descriptive, a geometriei spațiale și a desenului proiectiv. El este compus dintr-o cutie în care se pot ascunde patru diedre spațiale (I, II, V, VI), diedrele de deasupra planului H de proiectie, adică diedrele spațiale cele mai potrivite în vederea așezării aparatului pe o cadă, pupitrul sau masă. Prevăzută în însăși construcția lui cu o schemă electrică, ce repartizează în diferite poziții ale diedrelor I și II puncte luminoase care se aprind simultan — fie folosind un suport spațial, prevăzută și cu un punct luminos ce glisează pe o tijă la cota dorită, fie de la comutator — aparatul înlesnește înțelegerea epurii punctului în diferite poziții ale „alfabetului punctului în proiectie”. Aprinderea simultană a becurilor, indicând pozițiile punctelor, se face pe cele trei semiplane: H (plan orizontal), V (plan vertical), W (plan lateral) fie în poziție spațială, fie după prima rabatere, fie după a doua rabatere a planelor de proiectie, adică atunci când blocul de semiplane V+W se ascunde în cutia aparatului printr-o escamotare, într-o decupare a semiplanului Hp, planele sistemului tridreptunghic reducându-se la un singur plan, care este totuna cu epura. După cum se vede, aparatul

permite reversibilitatea fenomenului epurării, ceea ce determină ridicarea calitatilor lui instructive.

Pe marginile semiplanului diedrului întâi, aparatul prevede niște garnire prin care pot aluneca niște plane glisante, ce poartă pe ele epura unei probleme oarecare, precum și elementul ei spațial, problema respectivă putând trece prin cele trei etape ale ei. Într-un aparat al cărui scop este acela de a înlesni rezolvarea unui număr de 14 asemenea probleme, care constituie probleme fundamentale ale geometriei lui Monge și anume: alfabetul punctului, puncte remarcabile ale unei drepte oarecare; drepte particulare față de planele de proiectie H, V, W, drepte particulare și caracteristice ale planului oarecare, plan dublu proiectant, punct, dreaptă, triunghi, cerc situat în plan, proprietăți metrice; plan simplu proiectant, punct, dreaptă, triunghi, cerc situat în plan, proprietăți metrice; epura cercului situat într-un plan oarecare; construirea unui triunghi echilateral într-un plan oarecare, folosindu-se rabaterea; rotirea unei drepte oarecare față de un ax vertical poziții metrice ale dreptei; rotirea unui plan oarecare pînă devine dublu-pro-

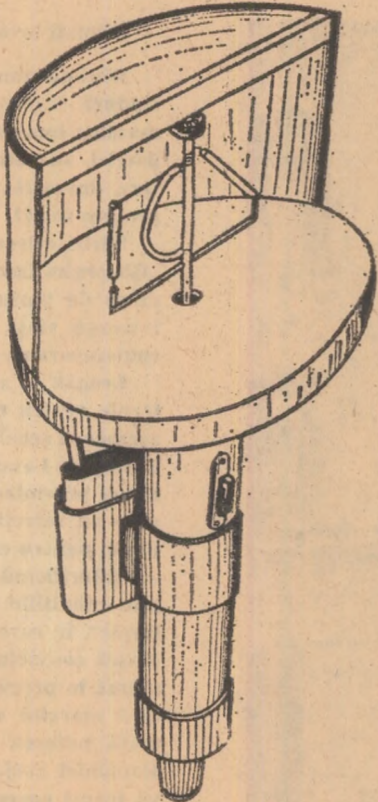

Fig. 2

jectant, proprietăți metrice obținute în timpul celor două rotații; metoda schimbării planelor de proiectie aplicată unui plan oarecare, pînă devine plan dublu proiectant, proprietăți metrice obținute în timpul celor două schimbări; afinitate; omologie.

Se pot realiza după nevoie, pe astfel de plane glisante, oricâte probleme, asigurându-se trecerea fiecăreia de la spațiul la epură prin cele două rabatere succesive, folosindu-se reversibilitatea aparatului de atâtea ori câte necesită înțelegerea problemei. Este de asemenea posibil să se audieze paralele ex-

plicarea problemei respective, explicațiile fiind înscrise pe planele glisante ale problemelor rezolvate.

Aparatul didactic expus mai sus ajută la înțelegerea fenomenului epurării și la formarea vederii spațiale. El asigură condiții pentru autoinstruire, precum și pentru verificarea cunoștințelor programate ca teme pe planele glisante. Numărul de informații pe care aparatul le poate transmite depinde de numărul de probleme tratate pe planele glisante ce le conține.

Cu ajutorul aparatului pentru demonstrarea generării corpurilor de rotație (fig. 2) și a intersecțiilor acestora se pot obține dinamic și sinoptic, datorită efectului de remanență retiniană și a contrastului de culori, orice suprafețe de rotație, precum și intersecțiile acestora. folosindu-se montarea unor elemente generatoare de diferite forme: punct, dreaptă, linii curbe, figuri și curbe plane, fixate pe niște brațe-supoși, distribuite în diverse poziții față de un ax de rotație fix, în jurul cărui se rotește printr-o acționare electrică și reostat de reglaj. Obținerea suprafețelor prin rotirea elementului generator primar în jurul unui ax este modul cinematic al generării suprafețelor de rotație.

Aparatul dă posibilitatea să se obțină suprafețe variate, de la cele mai cunoscute — con, cilindru, sferă — la cele mai puțin intuitive — hiperboloid, tor, paraboloid etc, precum și amfore ornamentale. În timpul folosirii lui se pot observa legile rotației aplicate fiecărui punct al elementului generator, curbele paralele în cazul intersecției a două suprafețe coaxiale, ce rezultă din folosirea a două elemente generatoare distincte, secțiuni cu suprafețe (întrubunând pe generatoare o anumită distribuție de culoare sau adăosuri în relief) etc.

Suprafața de rotație este vizualizată pe ecranul semicilindric, de o culoare contrastantă cu culoarea elementului generator, rămânând pe ecran atât timp cât există mișcarea, datorită efectului de remanență retiniană și a contrastului cromatic realizat pe ecranul semicilindric.

Forma semicilindrică a ecranului este o condiție principală pentru a realiza o imagine unitară convergentă, diferită de imaginea obținută în cazul unui ecran plan, care determină dispersiuni vizuale, iluzia optică a suprafeței fiind deformată, deci nematematică. Este suficient ca ecranul având acești parametri matematici să devină oglindă, pentru ca mirajul multiplex al suprafeței de rotație oglindite, în dansul lor color, să stimuleze imaginația creatoare a elevilor.

După câte știm, în trecut s-au folosit în școală, pentru a se demonstra generarea cilindrilor și a conului, și plăci — dreptunghi sau triunghi drept. Acestea nu corespund însă definițiilor riguroase matematice, deoarece suprafețele cilindro-conice sînt riglate, deci generate de linii drepte, paralele sau concurente cu axul, care, prin rotirea lor în jurul axului, vizualizează întocmai cilindrul și conul.

Lector univ. PARASCHIVA POSTOLACHE

ATLETISMUL ȘI CONDIȚIILE PRACTICELE CĂRII LUI

Latura indispensabilă a pregătirii sportive, atletismul își face tot mai mult loc în învățămîntul de masă. Înțelegînd însemnătatea lui, numeroși directori de școli s-au străduit, cu spi-

rit de inițiativă și pricepere, să asigure amenajarea unor baze sportive simple dar bine utilizate, creînd astfel condiții bune de practicare a disciplinelor atletismului. Asemenea baze se găsesc, de exemplu, la școlile generale din Micfalău, jud. Covasna, Nima, jud. Cluj, la liceele din Adjud, Piatra Neamț, Aiud, la Liceul nr. 15 din București etc.

Însă, ca în orice fenomen care se dezvoltă, sînt prezente aici și note discordante, contradictorii. Un sondaj organizat recent de noi în cinci școli, alese la întîmplare, a scos la iveală câteva din aceste note.

La Liceul din Mizil ni s-a părut meritorie strădania conducerei de a transforma o hală din localitate în sală de sport. Se pare că tentativa are șanse de realizare. Hala a fost parchetată, s-a făcut rost de o ladă pentru sărituri, de parale și bănci pentru exerciții de echilibru. Sigur că mai este nevoie și de altă aparatură (spalier, inele, cal etc). Sprijinit mai insistent, liceul ar putea beneficia de o sală acceptabilă.

Înainte de a pleca din școală, aflăm cu uimire de la directorul ei, prof. Constantin Drăgăneanu, că în oraș există un stadion care-și caută stăpîn. O arenă cu gazon și pistă de zgură pentru alergări și cu spațiu pentru desfășurarea unor demonstrații sportive de amploare. A aparținut, după cum ni se spune, fostei formații de fotbal „Rapid”-Mizil care, dezintregindu-se, l-a abandonat. În prezent, Consiliul municipal l-a oferit liceului, care l-a refuzat însă pe motivul că nu dispune de mijloace de întreținere. Totuși e mare păcat să se degradeze un stadion deja realizat, care se află la cinci metri de gardul liceului! Posibilitățile bugetare ale școlii nu-i permit acestuia, desigur, să angajeze la administrarea unui stadion. Însă organele în drept trebuie să ia măsurile convenite pentru ca terenul să folosească totuși elevilor.

În comuna Loloșeasca, o situație de neînteles. De cîcî ani — ne spune directorul școlii generale, prof. Leon Stanciu — aceasta nu a primit nici un alt material sportiv decît o saltea de gimnastică! Totuși, aici nu lipsesc, inițiativă. S-a amenajat un teren de volei și se lucrează la terenul de handbal. Sînt condiții să se realizeze, cu numai 15.000 lei, o sală de gimnastică, prin prelungirea a doi pereți de la o construcție existentă.

La Valea Călugărească, în schimb, n-am găsit nici măcar cea mai banală groapă de sărituri. Patru mingi și o pereche de inele stau în magazie. E o situație care vorbește limpede despre lipsa de interes a colectivului didactic pentru presărtirea sportivă a elevilor.

Școala generală nr. 21 din Ploiești dispune de o clădire nouă, terminată acum doi ani. O dată cu clasele s-a dat în folosință și terenul sportiv prevăzut în deviz. Numai că el a fost atât de prost lucrat (ca și întreaga școală de altfel, fie spus în paranteză) încît numai după doi ani a devenit impracticabil. Găsim aici un teren care face eforturi să fie de baschet și nu reușește, pentru că o zgură policromă și de toate mărimile, amestecată cu un pămînt elios, prinde pînă la gleznă piciorul jucătorului. Mai găsim două panouri de baschet, cu inelele de coș lipsă: au căzut la primul contact cu mingea. Fortificat de o bordură de ciment mai ridicată decît nivelul lui, terenul oferă largi posibilități de frîngere a gîbului. Gardul din prefabricate (cîți bani duși pe apa simbulic!) este păzit de profesori pentru că prezintă pericol iminent de prăbușire. Este de toată admirația dirigența cu care muncesc conducerea școlii, cadrele didactice și elevii pentru remedierea carentelor construcțiilor și pentru realizarea altor amenajări destinate atletismului.

O primă concluzie care s-a desprins din raidul nostru este că directorii de școli, cu rare excepții, acordă atenție asigurării condițiilor necesare educației fizice și sportului în școlile pe care le conduc. Aceasta este necesar, dar nu și suficient. Inspectoratele școlare județene și organele locale ar trebui să sprijine mai hotărît problema realizării bazelor sportive simple destinate atletismului. Se știe doar că pregătirea atletică este esențială în orice sport. Spre acest aspect ar trebui să se îndrepte de altfel, cu mai multă stăruință, și inspectoratul de specialitate.

TR. ISPAS

Sărbătorirea a 275 de ani de la înființarea Liceului „Gheorghe Lazăr” din Sibiu

În Sibiu — vechea și vestita cetate a culturii ardelenice — aproape o săptămîină a vibrat atmosfera sărbătorească în care profesorii și elevii, locuitorii orașului și ai împrejurimilor, ca și oaspeții veniți din diferite colțuri ale țării au sărbătorit aniversarea a 275 de ani de la înființarea liceului „Gheorghe Lazăr”, important lăcaș de cultură transilvăneană. Cu emoție și cu mîndrie a fost cinstit, la această sărbătoare, numele lui Gheorghe Lazăr, cărturarul care, pornit de pe băncile acestei școli, și-a închinat toată viața cauzei ridicării poporului.

Printre acțiunile științifice, culturale, sportive închinată sărbătoririi s-au numărat o sesiune festivă de comunicări științifice a cadrelor didactice, la care au luat cuvîntul prof. univ. Ion Nistor, prof. univ. levr. docent Victor Preda, prof. Petru Munteanu, prof. Maria Sirbu și alții, vernisajul unei expoziții înfățișînd documente privitoare la istoricul liceului și al bibliotecii, material didactic și lucrări plastice ale elevilor. De asemenea, a apărut primul număr al revistei elevilor, intitulată „Lyceum” și o monografie a școlii, s-au organizat o sesiune de comunicări ale cercurilor de elevi, un spectacol artistic sportiv al elevilor și un concert simfonic susținut de Filarmonia de stat, ca și dezvelirea a două plăci comemorative.

Duminică, la Teatrul de stat a avut loc o adunare festivă la care au luat parte cadre didactice, oameni de știință și cultură foști și actuali elevi ai școlii. Au participat tovarășii Nicolae Gavrilescu, prim-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Consiliului popular județean Sibiu, Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, Vasile Morea, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., Floarea Ispas, secretar al C.C. al U.T.C. Adunarea a fost deschisă de tor. Aurel Cristea, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, președintele Consiliului popular municipal Sibiu. Au luat apoi cuvîntul directorul școlii, prof. Gheorghe Bodea și directorul adjunct, H. Schmidt. Elevii Tatiana Benchea și Heinrich Hei-

del au exprimat profunda recunoștință a tineretului școlar față de partid și guvern, care manifestă o grijă deosebită pentru dezvoltarea învățămîntului și crează condiții optime de învățatură elevilor de pe întreg cuprinsul țării. În numele foștilor elevi a luat cuvîntul prof. univ. Ioan Nistor. Corpul profesoral și elevii liceului sărbătorit au fost salutați din partea Ministerului Învățămîntului, precum și a numeroase școli din țară. Totodată, organizații de tineret a liceului i s-a înmînat steagul și diploma de onoare a C.C. al U.T.C.

Participanții la adunarea festivă au primit cu îndelungă ovație mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cadrelor didactice, elevilor, organizații de partid și organizații U.T.C. de la liceul „Gheorghe Lazăr”.

La încheierea adunării, într-o atmosferă de puternic entuziasm, cadrele didactice și elevii liceului sărbătorit au adresat o telegramă Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, în care se spune, printre altele:

„Noi, profesorii acestui liceu, în frunte cu comisiunile, încredințăm conducerea partidului, pe dumneavoastră, tovarășe secretar general, cu mult depune toată energia și capacitatea noastră creatoare pentru a transmite tinerii generații curerile științifice și culturale naționale și universale, pentru a educa elevii noștri în spiritul dragostei netărmurite față de scuma noastră patrie. Republica Socialistă România, fată de partidul nostru. Vom cultiva zi de zi în mintea și în inima elevilor noștri, români, germani, maghiari și de alte naționalități, sentimente de prietenie și frățietate pentru ca în viitor ei să muncească loialtă, ca și părinții lor, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi ale progresului.

Întreșul colectiv al școlii, profesorii și elevii, toți participanții la această solemnitate își exprimă adevineea deplină față de politica înțeleaptă și clarvăzătoare a partidului nostru, care asigură dezvoltarea multilaterală a țării noastre și creșterea prestigului ei în lume”.

Continuatori ai unei prestigioase tradiții

(Urmare din pag. 1)

Într-un liceu cu accentuat profil științific. Sînt anți în care predau în școala savantul matematician Dan Barbilău, care sub numele de Ion Barbu reprezintă și una din culmile poeziei românești, I. I. Longinescu, Vasile Suteu, fost director pînă în 1938, sau Mihail Ghermănescu, sub îndrumarea căruia elevii scot primul număr al „Curierului matematic”, revistă răspîndită nu numai în țară, dar și peste hotare, expresie a strălucitei tradiții existente în școala în domeniul studiului științelor matematice. Cu asemenea profesori, cu asemenea tradiție, nu-i de mirare că liceul dădea an după an promoții de tineri culți și instruiți, care se distingeau și în universitate, și în profesune. Calitatea înaltă a muncii școlii rezultă, printre altele, și din ordinul pe care i l-a adresat în 1937 Ministerul Educației Naționale, ordin prin care se aduc mulțumiri corpului didactic pentru pregătirea candidaților prezenți la examenul de bacalaureat. O dovadă a aprecierii de care s-a bucurat munca școlii o constituie și faptul că această a fost desemnată încă de pe atunci ca centru pentru practica pedagogică a studenților.

O etapă nouă se deschide în fața liceului „Dimitrie Cantemir” odată cu eliberarea patriei. Încă în perioada 1944—1948 liceul cunoaște o puternică dezvoltare, numărul claselor crescînd de la 13 la 22, iar al elevilor de la 696 la 1.138. Astăzi, el funcționează cu 30 de clase la cursul de zi și seral, numărînd peste 1.600 de elevi și 59 de cadre didactice. Prin grija partidului și a guvernului s-a consolidat continuu baza sa didactico-materială. Cele 5 laboratoare s-au îmbogățit cu aparate și materiale care au permis accentuarea caracterului științific al predării, modernizarea întregului proces de învățămînt. O deosebită atenție s-a acordat dezvoltării bibliotecii școlare, dotată ei cu cele mai valoroase lucrări de literatură beletristică, ideologică, științifică și tehnică.

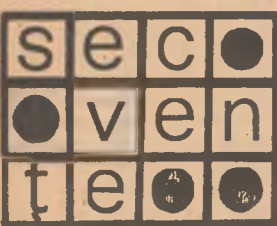
Toate acestea au contribuit la

continua ridicare a nivelului muncii instructiv-educative, la îmbunătățirea pregătirii elevilor. O continuă dezvoltare a cunoscut, în ultimii ani, și activitatea cercurilor științifice, literare și tehnice, care contribuie la creșterea interesului elevilor pentru cunoaștere, la judicioasa lor orientare școlară și profesională. Eficacitatea activității în cercuri se reflectă și în participarea intensă a elevilor la concursuri și olimpiade, la care zeci de tineri pregătii la liceul „Dimitrie Cantemir au luat preștii pe țară și mențiuni.

Mulți dintre profesorii școlii au primit, pentru munca lor meritorie, distincții și ordine, înșnarea și titlul de „profesor fruntaș”. Ei se străduiesc să continue și să ridice pe noi trepte tradiția liceului, dînd elevilor o temelie pregătire științifică.

Anul centenarului găsește corpul didactic al liceului în plină muncă creatoare pentru îndeplinirea sarcinilor trasate învățămîntului de Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie a.c. Îndrumații de organizația de partid, profesorii școlii își intensifică munca instructiv-educativă și desfășoară în același timp o largă activitate de cercetare în cadrul societăților științifice ale cadrelor didactice. În cîntea centenarului s-au organizat acțiuni festive în cadrul cercurilor de matematică de fizică, de chimie, ca și în cadrul societății literare a elevilor, care poartă numele „George Călinescu”. Au fost organizate de asemenea întîlniri cu foștii elevi, ca și de plidă prof. univ. Constantin Penescu, membru corespondent al Academiei sau prof. univ. emerit C. Ionescu-Bujor, unul din înfiptorii revistei „Curierul matematic”. Tot în cîntea centenarului s-au desfășurat concursuri sportive dotate cu „Cupa Cantemir”.

Întorcîndu-și privirea, cu admirație și mîndrie, spre drumul străbătut timp de o sută de ani de liceul lor, cadrele didactice și elevii școlii pășesc în cel de al doilea veac al existenței sale cu hotărîrea de a duce mai departe înfăptuirile înaintașilor, de a munci cu entuziasm pentru înflorirea patriei noastre socialiste.

Schimburi de experiență

Zilele trecute, Inspectoratul școlar județean Caras-Severin a organizat o constituție de lucru și cu profesorii de muzică din școlile județului, constituție care a prilejuit de asemenea largi posibilități pentru schimburi de experiență.

Cu acest prilej, pe lângă informarea prezentată de către inspectorat asupra felului cum s-a desfășurat activitatea sportivă în școli, au avut loc trei lecții deschise la clasele VII și o lecție la secția de volei (ansamblu sportiv) la clasele V—VIII. Lecțiile deschise au avut în vedere îndeosebi căile realizării sarcinilor educației fizice în condițiile școlilor sătești, ca și doazarea eforturilor elevilor printr-o bună alegere a exercițiilor

Inspectoratul școlar județean Caras-Severin a organizat o constituție de lucru și cu profesorii de muzică din școlile județului, constituție care a prilejuit de asemenea largi posibilități pentru schimburi de experiență.

Prof. IOAN BUCUR

Consfătuiri pe tema predării la clasa I

Conducerea liceului „Stefan Plavăț” din Orșova, în colaborare cu organizația sindicală a școlii, a acordat în acest an o atenție deosebită predării la clasa I, în funcție de noile probleme de conținut și de metodică a predării pe care le pune cuprinderea în clasa I a copiiiilor de 6 ani.

Astfel, în cursul lunii octombrie au fost organizate două sesiuni de lucru cu învățătorii, în care au fost discutate în special metoda predării unor noțiuni de aritmetică a căror însușire de către copii este mai dificilă (mulțimea zero, paralelipedului). Precum și rezultatele folosirii unor materiale didactice confecționate pe baza recomandărilor metodelor, cum este, bunăoară, materialul

care ușurează demonstrațiile dînd posibilitatea minuirii figurinelor de către școlari.

Noi construcții

Pentru studenții Institutului pedagogic din Bacău a fost construit un nou și modern cămin, cu 300 de locuri, cu bibliotecă, săli de lectură, spații speciale amenajate pentru primiri. În prezent peste 80 la sută din numărul studenților de la cursurile de zi locuiesc în cămin.

Tot la Bacău a fost construit și un nou complex școlar sanitar, cu 24 săli de clasă, 7 laboratoare, cantină, bibliotecă, săli de lectură ș.a.

Pentru discotecile școlilor

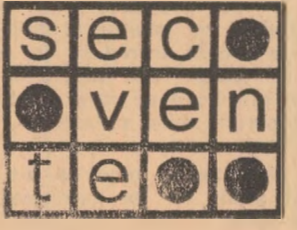
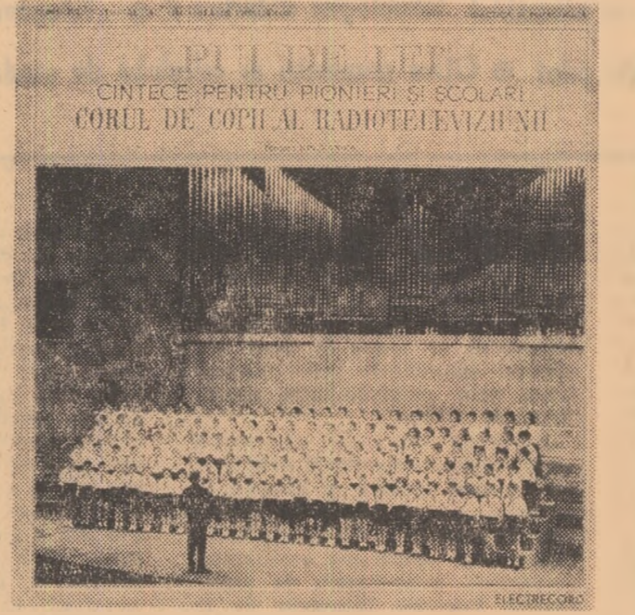
Sub egida Consiliului Național al Organizației Pionierilor, în Editura didactică și pedagogică apar zilele acestea două discursuri deosebit de utile în munca de educație teletivă. Discursul „Pul de lei” prezintă o culegere din cele

mai frumoase cîntece românești, interpretate de corul de copii al Radioteleviziunii Române, dirijată de Ion Vanica. Pleseste înregistrate fac parte din tezaurul muzicii corate românești, elastice și contemporane care, prin tonul bogat de idei, prin accesibilitatea melodiilor și prin intonațiile specifice ale cîntecului popular românesc, vor contribui la eu-

cația patriotică a elevilor. Printre ele se numără „Republică, măreță vatră” de I. D. Chirescu, „Mulțumim din inimă partidului” de Ely Roman, „Pui de lei” și „Imnul eroilor” de Ionel Brătianu, „Trei culori” și „Pe-al nostru steag” de Cîmpian Porumbescu, cîntecul popular „Românașul” și altele. Al doilea disc, intitulat „Corul Madrigal cîntă copi-

lor”, cuprinde pasinlă românească corală alese din muzica corală românească. Alături de reputata formație corală dirijată de Marin Constantin, cîntă și cunoscuții solisti ai opereii bucureștene: Nicolae Herlea și Valentin Teodorian. Discul reuneste 14 cîntece lirice. Mare parte dintre acestea aparțin compozitorilor noștri înaintași: „Somnoroase pășarele” de Tudor Flondor, „Vine, vine primăvara” de Nicolae Saxu, „A rugînit frunză din vii” și „Pe cărare sub un brad” de D. G. Chiriac etc. Printre cîntecurile impimate sînt și „Te iubim din suflet, Române!” de Ion Vintilă și „Eroilor” de G. Carp, selecționate la concursul de creație organizat în acest an de Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Diverselor ocazii de utilizare a acestor discuri împun cu necesitate prezența lor în discotecile profesorilor de muzică și ale școlilor.

RAPORTUL ÎNTRE EMISIA

ȘI RECEPȚIA TELEȘCOLII

(Urmare din pag. 1-a)

Completând și dezvoltând această idee, profesorul Teodor Vodă, de la liceul „Emil Racoviță” din Cluj, arată că una dintr-primarele virtuți ale acestei noi tehnologii didactice constă în faptul că ea poate contribui la ridicarea procesului instructiv-educativ din școlile ce funcționează în mediul rural și în localități urbane mici la nivelul celui care se desfașoară în școli de mare reputație din municipii. Ținută științific înaltă, competența didactică a profesorului care susține emisiunea-lecție (pentru că e neîndoielnic că lecțiile televizate trebuie să aibă o asemenea înținută) va face să crească nivelul general al predării, constituind un model permanent pentru toți membrii corpului didactic în strădaniile lor de optimizare continuă a procesului de învățământ.

Așadar, profesorii noștri așteaptă veritabile emisiuni-lecții, axate nemijlocit pe programele școlare. Cînd vor începe ele să ființeze, cînd se va naște „teleșcoala” în adevăratul înțeles al cuvîntului? Am căutat răspuns a acestor întrebări la direcția generală de specialitate din Ministerul Învățămîntului și la redacția emisiunilor de tineret și copii a televiziunii, de unde am primit și ni s'imbucurătoare. A fost elaborat în comun un proiect amănunțit al „acțiunii teleșcoala”, cuprinzînd disciplinele și clasele pentru care vor fi transmise emisiuni-lecții, modul de recrutare a colectivului de profesori ai „școlii de pe lângă televiziune”, bazele de experimentare, materialul auxiliar etc.

Evident, în puține domenii ale

tehnologiei școlare s-au realizat experimente atât de vaste ca în televiziunea școlară, astfel încît autorii proiectului-pilot pe care l-am menționat au dispus, fără îndoială, de un prețios material de studiu. Dar pentru că orice program poate fi perfecționat, pentru că rezultatele unor experimente sînt, nu rareori, controversate și pentru că, pe de altă parte, evaluarea continuă a eficienței emisiunilor-lecții impune participarea activă și competentă a unui activ din ce în ce mai larg de „experimentatori” din rîndurile corpului didactic, ne propunem să prezentăm, sintetic, cîteva cerințe care s-au impus cu prilejul diferitelor dezbateri legate de televiziunea școlară.

Din punct de vedere al conținutului, se pare că cea mai judicioasă soluție este aceea a concentrării programelor asupra celor mai importante probleme pe care le are de rezolvat procesul instructiv-educativ (discipline și teme recent introduse, noi modalități de abordare a problemelor, „vizualizarea” unor fenomene greu perceptibile etc.). Bineînțeles, o asemenea abordare a chestiunii impune planificarea riguroasă și conjugată a factorilor obiectivi și subiectivi de natură să asigure reușita ciclurilor de emisiuni. Astfel, alături de asigurarea bazei tehnico-materiale a realizării emisiunilor „teleșcolii” și a personalului specializat, apare necesitatea tipăririi și difuzării anticipate a tematicii programelor, precum și a materialului auxiliar pentru lecții, în așa fel încît atât școlile ex-

perimentale, cît și alte școli care doresc să integreze lecțiile-televizate în planificarea școlară curentă, să-și poată înscrie concret în planul de acțiune măsurile necesare. Subliniem din nou faptul că valoarea unui asemenea proiect-pilot depinde, într-o măsură esențială, de eficiența lui în școlile cu colective didactice mai puțin experimentate. Căci principala cale de randament al „teleșcolii” se va baza, în condițiile țării noastre, pe raportul între investiția pe care o solicită integrarea în complexul mijloacelor didactice moderne a noii tehnologii și ridicarea nivelului pregătirii elevilor în școlile la care ne-am referit.

Grupele complexe de evaluare și cercetare a evoluției experimentului vor trebui să acționeze permanent și unitar, stabilind o baterie de teste științifice ușor manevrabile, pentru aprecierea contribuției teleșcolii la reușita procesului de învățământ.

În strînsă legătură cu desfășurarea experimentului se impune să fie stabilite cu realism și simț de perspectivă, în lumina indicațiilor cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului, condițiile extinderii televiziunii școlare ca program și ca posibilități de recepție în școli.

Desigur, complexul de măsuri prevăzute inițial se va amplifica și adînci pe parcursul experimentării diferitelor emisiuni-lecții. Așteptăm așadar clopoțelul care va anunța începutul teleșcolii, semn al interconectării tuturor factorilor mențiți să-i asigure succesul.

Un deziderat: biblioteci pedagogice județene

Se vorbește tot mai insistent, în ultimul timp, de necesitatea înființării unor biblioteci pedagogice județene. Mă număr și eu printre susținătorii acestei idei, pe care o găsesc foarte bine venită, întrucît cred că bibliotecile pedagogice județene ar putea aduce o contribuție substanțială la formarea și documentarea cadrelor didactice, constituind totodată un centru metodic pentru toate bibliotecile școlare din județ.

Punctul de plecare în organizarea acestor biblioteci l-ar putea constitui baza materială și de cadru existentă în bibliotecile sindicalelor de învățămînt, la institutele de perfecționare a cadrelor didactice (școlile unde există) etc. Unificarea acestor biblioteci în vederea creării pe plan județean a unei biblioteci pedagogice ar asigura comasarea unor colecții reprezentative, ar deschide mai multe posibilități de diversificare a colecțiilor, în special a periodicelor, cheltuiindu-se în mod economic alocațiile bugetare, inclusiv valuta pentru achiziționarea unor reviste străine deosebit de solicitate de către cadrele didactice. S-ar asigura astfel, în același timp, coordonarea procesului de completare a fondului de publicații pentru toate bibliotecile școlare de pe raza județului.

La bibliotecile județene s-ar putea concentra și oficiul de prelucrare bibliografică a cărților pentru toate bibliotecile școlare din județ, urmînd ca la acestea publicațiile să ajungă prelucrate, ceea ce ar permite introducerea în circuitul lecturii la nivelul fiecărui școl, cu mai multă rapiditate, a cărților și a garanțelor existenței acestora și a altor mijloace de informare în toate bibliotecile școlare.

Între bibliotecile pedagogice județene s-ar putea realiza pe scară largă schimburi interbibliotecare, cu implicațiile sale pozitive pe planul lecturii cadrelor didactice. Totodată, funcția lor metodică s-ar materializa și în apurarea lor nemijlocit în îndrumarea bibliotecilor din școli, prin organizarea unor seminarii și consfătuiri profesionale, prin coordonarea acțiunilor bibliografice, în exemplul pozitiv pe care l-ar oferi tuturor bibliotecilor școlare în ceea ce privește organizarea tehnică și munca cu cititorii. Ele ar putea constitui totodată, pentru inspectoratele școlare, principalul laborator de experimentare a celor mai indicate metode de lucru în bibliotecile școlare.

MIHAI IANCULESCU
director
Biblioteca municipiului
Timișoara

O METODICĂ NU ESTE UN „PAT AL LUI PROCUST”

Apariția unei metodici reprezintă, într-un fel, un eveniment. Fiecare profesor de specialitate este dornic să găsească în metodică un instrument de perfecționare a propriilor metode și procedee de predare, un îndrumar în organizarea procesului instructiv-educativ. În bibliografia fiecărei discipline, metodică este o carte de bază, indispensabilă — altfel spus, ea este un sfetnic de fiecare zi.

Printre puținele lucrări de acest gen apărute odată cu începutul prezentului an școlar se numără și „Metodica predării științelor biologice în școala generală”, elaborată de un colectiv numeros de autori sub egida Institutului de științe pedagogice. Răspunde ea într-un tot cerințelor actuale ale predării științelor biologice în școala generală? Este sau nu un instrument util în activitatea cotidiană a profesorului? Cum s-ar putea spori, în viitor, eficiența unor astfel de lucrări? — Iată cîteva din întrebările cu care ne-am adresat unor profesori de biologie din București.

Mulți dintre interlocutorii noștri au subliniat de la început faptul că „Metodica predării științelor biologice în școala generală” este binevenită, acoperind un gol care se resimțea de mult.

„În modul în care a fost concepută, ea reprezintă o lucrare nouă în literatura metodică — este de părere prof. NICOLAE RĂDULESCU de la Școala generală nr. 182. Față de alte metodici anterioare, care se ocupau de tratarea separată a unor discipline ale științelor biologice, cea de față tratează în ansamblu problemele predării cunoștințelor despre lumea vie, începînd de la clasa I și pînă în clasa a VIII-a.”

„Pe lângă această cuprindere a tuturor științelor biologice care este, desigur, o primă și esențială calitate a metodicii — ne spune prof. MARIA VLAD de la Școala generală nr. 56 — ar mai trebui amintite și altele. Îndosebi profesorul începător găsește în metodică un ajutor prețios și un îndrumar în organizarea muncii sale. I se pun la dispoziție tipuri diferite de lecții, modele de demonstrații și experiențe pe care le poate efectua în clasă și în laborator, cum și altele din botanică și anatomie, precum și cîteva exemple de planuri de lecții. Profesorul cu experiență va primi, cum este și normal, cu mai multă exigență metodică pe care o are în față. El își va da seama că în metodică există loc pentru mai mult și mai bine. Practica muncii la catedră a dovedit că trebuie acordată mai multă atenție unor lecții care de obicei sînt mai greu de realizat. Printre acestea ar fi lecțiile de sinteză și de recapitulare, tratate foarte succint în prezenta metodică, în afara unor considerente teoretice am fi vrut indicații mai amănunțite și asupra lecțiilor practice de laborator, ne-ar fi interesat anumite metode de activizare a muncii independente a elevilor, diferite moduri de utilizare a desenului schematic, tehnica mînuirii microscopului și a altor aparate de laborator”.

Contrar obiceiului, pe coperta interioară a volumului nu este menționat numele coordonatorului numerosului colectiv de autori. Poate — judecăm noi după unele lipsuri ale metodicii — acesta nici n-a existat sau, dacă a existat, contribuția sa nu se resimte decît în concepția volumului în ansamblu său și nu și în corelarea conținutului diferitelor capitole ale lucrării. Lector univ. FELICIA PREDĂ, de la catedra de științe biologice a Institutului pedagogic din București, socotește ca un principal cusur faptul că metodică este foarte inegală și în conținut, și ca stil. „Uneori acest lucru se vede chiar și în metodică predării unei discipline — sesizează tov. F. Predă. În capitolul privind pre-

darea zoologiei, de pildă, dacă lecțiile privind mamiferele și păsările sînt bine tratate, în continuare, de la reptile, se face un fel de breviar, un rezumat al conținutului lecțiilor, fără să se dea indicații metodice necesare sau îndrumări indicații extrem de sumare”.

Referindu-se la alte lipsuri ale „Metodicii predării științelor biologice în școala generală” prof. VASILICA I. CAMUI, de la Școala generală nr. 56, arată că, pe cît de serios și științific sînt abordate problemele generale ale metodicii, pe atît de palide sînt paginile menite să concretizeze prin exemple vii anumite principii teoretice. „Exemple, e drept, sînt, dar sînt puține și peste ele se trece repede. Or, pe noi tocmai acestea ne interesează mai mult. Am vrea exemplificări mai multe, extrase din experiența concretă a unor profesori din diferite colțuri ale țării. Săraca de exemplu îi pare și mai evidentă atunci cînd constată că unele din ele se repetă. Așa, de pildă, unele exemple concrete folosite în cursul capitolului IV (Metodele și procedeele de predare a științelor biologice) revin și în alte capitole”.

Referindu-se la actualitatea recomandărilor făcute de metodică, profesorul cu care am discutat a remarcat lipsa aproape totală a unor indicații privind folosirea mijloacelor audio, precum și a mijloacelor vizuale — diapozitive, diafilme, filme didactice — mijloace care în prezent ocupă un loc din ce în ce mai important și în predarea științelor biologice. Analizarea unor lecții în care este indicat să se folosească mijloacele moderne de predare este cu atît mai necesară cît în acest fel se vor putea arăta avantajele și limitele acestor metode.

Interlocutorii noștri s-au oprit și la stilul simplist al unor capitole, oglînda a unui conținut sărac, la nivelul unei broșuri de știință popularizată, ba uneori chiar al unui manual școlăresc, la faptul că adesea în volum abundă indicații elementare, insignifiante.

Pentru a fi cu adevărat un instrument cotidian de lucru al profesorului — atît al celui începător cît și al celui cu experiență — o metodică trebuie să fie o lucrare de înaltă ținută științifică, o lucrare dintre cele mai docte din literatura pedagogică a domeniului respectiv, care să răspundă cerințelor actuale și în special celor de viitor ale procesului instructiv-educativ. Cerințele metodice elementare se

învăță pe băncile facultății. Metodica ar trebui să aducă un plus față de cele învățate o dată și re-petate în practica de fiecare zi. Intrapetate indicații metodice de genul „Se va controla ca fiecare elev să aibă caiet de notițe, creion, gumă” (pag. 219) nu fac decît să distragă atenția de la dezbaterile unor probleme de importanță majoră ale conducerii procesului instructiv-educativ.

Cu ani în urmă s-a încetăținit ideea că este absolut obligatoriu ca cei ce predau lecțiile să aplice tot ce scrie în metodică. Această mentalitate a fost uneori întretînută și de unii inspectori care socoteau a-baterea de la „litera de evanghelie” a metodicii ca o gravă greșeală. Evident, în fața cerințelor noi care stau în fața școlii, metodică nu poate și nici nu trebuie să fie confundată cu un regulament. De aici și concluzia, subliniată de unii profesori, că este cazul să se renunțe la tonul categoric, imperativ, înțîlnit adesea și în unele capitole ale metodicii de față: „profesorul va proceda așa...”, „lecția trebuie predată în felul următor...” etc. „Metodica ar trebui să nu fie un rețetar — este de părere lector univ. FELICIA PREDĂ. Aș vedea o asemenea lucrare mai mult ca un bogat și consistent îndrumar care să sugereze metode și procedee de predare variate, adecvate tematicii programelor școlare și specificului de vîrstă ale elevilor. Trebuie lăsată însă profesurii o mai largă posibilitate de muncă creatoare, astfel ca fiecare să-și creeze singur lecția, în funcție de specificul școlii, al clasei în care predă, modificînd și îmbogățind indicațiile metodice”.

„Sînt de părere că, pe lângă o metodică — din care, evident, să se înlăture lipsurile semnalate — este necesară și utilă o bogată și diversă literatură metodică — opinează prof. NICULINA CIMPEANU de la Liceul nr. 25. Dacă un profesor începător se limitează numai la metodică (deși n-ar trebui să se oprească numai aici), marea majoritate a profesorilor au nevoie de o dezbateră la un nivel științific mult mai ridicat a problemelor privind desfășurarea lecțiilor. Se simte nevoia unor lucrări metodice mai ample privind folosirea și împlinirea procedurilor clasice de predare cu procedeele moderne, desfășurarea lucrărilor de laborator, organizarea muncii în cercurile tinerilor naturalisți etc. Studiile, culegerile de articole izvoite din experiența unor profesori ar fi, credem, deosebit de bine primite dacă ar vedea lumina tiparului. O bogată literatură metodică diversă, dar concepută în ansamblu în așa fel încît să acopere toată problematica predării ar fi, desigur, un lucru util și de o eficiență de necontestat”.

Părerea general exprimată de interlocutorii noștri este că metodică nu trebuie să reducă totul la același numitor comun, să nu fie un fel de „pat al lui Procust” în care să fie introduse în mod siluit variatele individualități didactice.

DAN VLĂDESCU

În camera de regie a studioului de televiziune, în timpul unei emisiuni cu caracter educativ

PLEDOARIE PENTRU SINCERITATEA ACTULUI EDUCATIV

S-a banalizat aproape, prin repetare, observația că în dezvoltarea psihică a subiecților educației școlare se succed cu necesitate cîteva perioade distincte, de săit — față de care pedagogii trebuie să-și adapteze sensibilitatea efortului de adevărare a mijloacelor și influențelor educaționale — și că cea mai dificilă dintre aceste perioade este adolescența. Profesorii, cei ce-și petrec cu ochi larg deschiși timpul în preajma tinerilor și adolescenților, știu fără îndoială cît de divers și mobil, labil chiar, se prezintă universul spiritual și afectiv al adolescenților, cît de înedită este adeseori devenirea personalității lor, cît de receptivi sînt la semnălele realității înconjurătoare, ca și la propria lor dinamică interioară, îmbogățită cu stimuli și rezonanțe necunoscute copilăriei. Și, negreșit, nu-i poate scăpa educatorului concluzia că materialul uman extrem de viu și diferențiat pe care-l are în seamă, reclamînd o tratare corespunzătoare, atentă și individualizată, deschisă deopotrivă reverenței și mobilității, impune totodată desfacerea completă a e-ventualului educativ în contextul unei influențe pedagogice de largă respirație, care să includă toate problemele ce încep să-i frămînte pe adolescenți, inclusiv acelea ale dragostei, ale căsătoriei, ale familiei.

Pot fi auzite adesea păreri care resping „de plano” propuneri și inițiative ce manifestă opțiuni pentru o educație care să cuprindă și aceste probleme, opunîndu-le în schimb soluții comode, restrictive sau formale. Destui educatori își declină citeodată orice cădere în

această privință, referindu-se la slogane de tipul „nici nouă nu ne-a făcut nimeni o asemenea educație și totuși ne-am descurcat”, „cunoașterea înseamnă tentație” sau „despre dragoste, căsătorie etc. tinerii au timp să afle destule după ce vor isprăvi studiile, acum să învețe carte”. Punctul de plecare, ca și cel de sosire, de altfel, mi se pare a fi aici un scepticism educativ extrem. În acest cadru se forțează concluzii pornindu-se de la aspectul fenomenal al lucrurilor, și ignorîndu-se, deliberat sau nu, esența lor. Ideea de ansamblu a obiectivelor de acest fel este, în general, aceasta: să nu vorbim adolescenților despre unele realități biologice, psihologice și sociale, oricît de evidente ar fi acestea pentru ei, să renunțăm la orice explicație și îndrumare spre a nu-i incita la „acțiuni nepermise”. Cu alte cuvinte, să închidem ochii la cauze materiale, obiective, să ignorăm fenomene legitime, în schimb să combatem cu strășnicie manifestări individuale, subiective asupra cărora, din chiar lipsa cunoașterii, controlul și autocontrolul se exercită anevoios. Să mergem adică în urma faptelor, uitînd că forța noastră rezidă tocmai în posibilitatea prevederii lor.

Nu cunoașterea, ci lipsa acesteia teentează curiozitatea de a ști. Tentația cunoașterii, mereu sporită de succesele ei, nu se confundă cu tentația orărbă, necontrolată, de a experimenta totul, imediat. Numai construind un silogism pe indistincția acestora poți conchide că orice fel de cunoaștere înseamnă tentație irezistibilă. Și, implicit, că renunțarea la ea este o soluție educativă.

Dar discuția pe această temă nu este un simplu exercițiu de logică, ci vizează în practica educativă o orientare care ne cere, în fond, să alegem între două alternative: să eludăm cunoașterea tocmai la vîrsta la care dorința de a ști se ascute și se maturizează — sau să biruim prin ea tentațiile nocive? Mărturisesc că nu cred în viabilitatea aceluia ideal educativ care-și poate îngădui — fie numai parțial — renunțarea la cunoaștere, la sinceritate. Practica înaintată, teoria corespunzătoare, au răspuns onest și curajoși acestei alternative, chiar dacă biruințele n-au fost întotdeauna nici imediate, nici ușoare.

Îmi amintesc cu plăcere confesiunea unui experimentat diriginte care relatea cîtă satisfacție profesională i-a adus odată o discuție, oportunită înființată, cu o sîrguincioasă elevă a sa care-și mărturisise „cu mîndrie și încîntare” că e îndrăgostită de un coleg din clasa a XI-a. Și îmi amintesc de asemenea, cu mai puțină plăcere, cu cîtă violență și falsă superioritate i-a reproșat acestui diriginte, un tovarăș de breasla, lipsa de „aplicativă pedagogică”. În realitate, însă, dirigințele investigase cu solicitudine și interes fondul pe care se grefa sentimentul de dragoste, mărturisit, al tinerei sale confidente, configurația ei morală, iar dialogul cu ea nu numai că n-a îndepărtat-o de îndatoririle școlare ci, dimpotrivă, a ajutat-o să-și conștientizeze sentimentele, i-a fortificat voiața și energia morală și intelectuală. Firește, nu toate intențiile educative își ating ținta direct, neînfrînzată. Sînt posibile greșeli, scăpări, inconsecvențe. Dar, alături de

bună pregătire profesională, numai sinceritatea, realismul și umanismul profund îl pot feri pe educator de unilateralități și mortificări, îl mențin viu, dinamic și înfluent, dau măsura întregii sale valori sociale.

Prea simplist și unilateral mi se pare a reveni, în discuțiile din cancelarii, ideea educației frînării. Noțiunea aceasta este uneori extinsă mult peste limitele ei firești, acoperind un întreg orizont educativ, fiind invocată repetat, ca un sesam miraculos, peste tot unde se insinuează freamătul tinereții și curiozitatea cunoașterii. Anticul și mereu actualul îndemn „cunoașterea pe tine însuși” e izgonit de către unii cu sacră ignoranță din cîmpul cerințelor omenești; în schimb, interdicția este prescrisă cu un zel aproape herbarian. Emițătorii unor asemenea păreri uită prea ușor că despre existența „tai-nelului vieții”, vrem nu vrem, orice tînară are. Fiecare este observator și nestingherit al propriilor dezvoltări fizice, psihice și afective și, firește, își va pune legitime întrebări în legătură cu aceasta. La unele din ele va răspunde singur, la altele va căuta explicații în diverse lecturi, în conversații, în viața înconjurătoare etc. N-o să putem convinge pe nici unul dintre tinerii pe care îi educăm, oricît ținem depune, să amîne asemenea întrebări pentru... cînd vor absolvi facultatea. Cerînd imposibilul, riscăm să ne răzîmbim. Se știe doar că în strînsă legătură cu dezvoltarea fizică are loc o impetuoasă creștere a activității — nu în dauna, ci în completarea capacității logice. Furnizarea cunoștințelor trebuie totuși unei mai bune înțelegeri a

propriilor stări și sentimente, fără ocloșiri ipocrite, dar și fără ostentație, nu poate fi decît utilă. Îndemnul la echilibru care trebuie să urmeze acestei cunoașteri nu va cădea pe loc sterp dacă va viza dezvoltarea completă a personalității adolescentului, perspectiva antrenantă a integrării lui viitoare în viața socială, familială. Aceste lucruri elevii le pot afla și trebuie să le afle în primul rînd de la educatorii, tot așa cum de la aceștia au primit, progresiv, zestrea morală-spirituală de care dispun. Strada, prieteniiile ocazionale nu vor fi astfel solicitate să lămurească ceea ce este lămurit, nu vor putea deruta tînarul avizat.

Socot că propunerile de a se cuprinde în planurile de învățămînt ore de educație sanogenetică (cum le numește V. Săhleanu) merită toată atenția. Asemenea ore, realizate bineînțelese diferențiat pentru băieți și pentru fete și conduse de către oameni aleși cu discernămint, trebuie să-și ferească pe adorății biologizante și problematici vieții sexuale și să le ofere posibilitatea încadrării armonioase a cunoștințelor din acest domeniu în ansamblul cunoștințelor despre sine. Premisa succesului în aceste privinți mi se pare a se afla în ceea ce se numește, cu un termen general, educarea educatorilor. În legătură cu aceasta cred că, pe lângă cele cîteva cărți și broșuri existente, sînt necesare traduceri și lucrări autohtone aprofundate, scrise cu pricepere de specialiști cu variat orizont etico-pedagogic.

Prof. VAȘILE SAVINESCU
Gurba județului Arad

Și lupta a încetat din lipsă de combatanți...

Se știe ce rol important au, în legătură cu cultivarea atitudinilor elevilor, cu valorificarea capacităților lor, responsabilitatea la care sînt solicitați profesorii în această privință, obligațiile lor formative. Dar nu o dată elevii cu reale aptitudini pentru un domeniu și le pierd sau, în orice caz, nu le valorifică din cauza unei greșite orientări școlare și profesionale. Am avut prilejul să constat nu de mult, într-un chip destul de neplictic, consecințele pe care le generează o atare situație.

Din colectivul celor șase clase a IX-a la care am predat limba franceză acum trei ani izbucisem să alcătuiesc un cerc de vreo douăzeci de elevi cu evidente inclinații pentru limba franceză și, în general, pentru limbile moderne. „Naufrage volontaire” de Alain Bombard, „Contes” de Maupassant, „Lettres de mon moulin” de A. Daudet, „Le petit prince” de Antoine de Saint Exupéry, „Histoires au coin du feu” de Mihail Sadoveanu — iată cîteva din cărțile discutate în cadrul cercului. Discutate în franceză, desigur. Într-o franceză aproape corectă și aproape curioasă. Spre sfîrșitul anului mi s-a părut că reușisem, într-o măsură satisfăcătoare, să obțin ceea ce „production créatrice du langage” acel „pouvoir d'exprimer” al elevilor, cum spun specialiștii.

A urmat apoi, în clasa a X-a, regruparea elevilor în secții realiste și umaniste. Dintr-o „speranță” mea, însă, nimeni nu s-a înscris la secția literară. Am stat de vorbă cu ei: „Vă pasionează într-adevăr, pe toți, disciplinele științifice?” Răspunsurile au fost evazive; în orice caz n-a răspuns nici unul cu un „da” ferm. Totuși, insuficient susținut de colectiv și de părinți, n-am reușit să-i convîng.

Le-am urmărit evoluția în clasele a X-a. Am stat de vorbă cu colegii de matematică și fizică.

— Sînt elevi bunici — mi-au răspuns. De fapt, mai mult stăruitori. Nu au însă acea „scintea” care ț-ar face să se situeze în plutonul frun-tas.

La mine, la franceză, erau foarte buni și mi s-a părut că aveau și „scintea” care... Am încercat să continuu cu ei cercul dar, spre sfîrșitul clasei a X-a, ei s-au autodizolvat (din lipsă de timp). „Scintea” mai plîpîia doar la lecții (unde îmi răspundeau, ce-i drept de 9 și 10).

La începutul acestui an, cu toate strădaniile mele, la clasele a XI-a nu mai am cerc de limbă franceză — din lipsă de... combatanți. Foștii mei elevi, eminenți la limba franceză de acum 3 ani, s-au „integrat” în masa elevilor „scintea” s-a stins. Păcat!

FLORIN ANGHEB

PRINTRE PEDAGOGII SOVIETICI

(Urmare din pag. 1)

nează 30 de clase, de la I pînă la a X-a, la care predau 59 de cadre didactice, toți cu pregătire superioară. Ei participă în mod activ la experimente, colaborează cu cercetătorii la elaborarea programelor și manualelor, întocmesc fișe de observații, prelucreză rezultatele muncii experimentale.

— Ce experimente se desfășoară în prezent în școală? — am întrebat-o pe directoare.

— Înainte de a vă răspunde la întrebare, doresc să amintesc că la noi s-a experimentat programa școlii elementare cu clasele I—III. Este vorba de faptul că materia învățămîntului elementar, conceput pînă acum pe durata a patru ani de studiu, a fost restructurată pe durata a trei ani, așa încît ceea ce s-a predat în patru clase se predă acum în trei. Pentru a accelera atât predarea, cât și însușirea materiei, noua programă s-a concentrat asupra a ceea ce este esențial, bazându-se nu pe memorare, ci pe dezvoltarea pe toate căile a gândirii elevilor. Desigur, toate acestea cer și metode de predare adecvate. Experimentul a dat rezultate bune, a arătat că elevii își pot însuși cunoștințele cuprinse în noua programă. Pe această bază sistemul a fost generalizat în toate școlile din Moscova și din alte orașe mari, iar în acest an școlar s-a trecut la aplicarea lui treptată și în școlile sătești. În școala noastră au fost experimentate de asemenea noile programe de istorie, biologie și științe sociale. În prezent se experimentează noua programă de fizică, precum și folosirea mijloacelor tehnice la lecții.

Conduși de directoare, am vizitat această școală foarte bine dotată cu mijloace audio-vizuale. Toate clasele sînt prevăzute cu aparate de televiziune și de proiecție (pentru diapozitive și filme didactice). Începînd de la clasa a V-a, predarea se desfășoară în cabinete, organizate pe obiecte de învățămînt. În cabinetul de fizică și chimie, pe care l-am vizitat în timpul unei lecții, pe masa fiecărui elev se aflau aparatura și materialele necesare experiențelor. Într-o clasă I învățătorul proiecta diapozitive pe un ecran, cu ajutorul unui dispozitiv de telecomandă.

A reținut atenția noastră și faptul că fiecare cabinet are mica sa bibliotecă de specialitate, cu cărți și reviste nu numai pentru copii, dar și pentru profesori.

Am vizitat și unul din atelierelor școlii, înzestrat cu strunguri și raboteze, la care lucrau elevii mai mari, băieți și fete. Fără a aștepta întrebarea noastră, directoarea ne-a explicat:

— Ea noi toți elevii desfășoară

și o activitate practică; firește, conform vârstei și particularităților. Cei mici fac lucru manual. Începînd de la clasa a IV-a, băieții sînt familiarizați cu prelucrarea lemnului, iar fetele cu indeletnicirile casnice. De la clasa a VIII-a băieții încep să capete deprinderi de prelucrare a metalelor, iar în clasele IX—X și băieții și fetele lucrează în atelierul școlii cîte două ore pe săptămîna.

Ne-a atras atenția și modul de funcționare a bibliotecii școlare, unde a fost încetăținită autoservirea. Cititorii își aleg singuri cărțile sau revistele și trec apoi alături, în sala de lectură, pentru a le răsfoi, sau le împrumută pentru acasă. Fondul de cărți al bibliotecii cuprinde 25.000 de volume de literatură beletristică, științifică și de specialitate. Prin fondul ei de cărți, biblioteca satisface atât cererile elevilor, cât și ale profesorilor.

În școală există un muzeu consacrat vieții și activității lui V. I. Lenin. Aici se află fotocopii, fotografii, exemplare originale de ziar și lucrări evocînd activitatea întemeietorului partidului comunist, conducătorul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Sînt expuse de asemenea desene, picturi, sculpturi, versuri și scrisori în proză ale elevilor, consacrate amintirii lui Lenin. În prezent, în cinstea aniversării a 100 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, se desfășoară o acțiune de îmbogățire a muzeului la care iau parte elevii, profesorii și părinții.

Am avut prilejul să-l cunoaștem în școală, pe profesorul Ivan Mihailovici Rumianțev, metodist principal al Academiei de științe pedagogice, cunoscut creator de materiale didactice. Unele dintre aparatele construite de el pentru predarea fizicii au obținut medalia la concursurile internaționale. I. M. Rumianțev susține că, fără aplicații practice, fără multe și bine concepute experiențe, predarea fizicii seamănă cu o pasăre care și-a frînt aripile. Neobosită Genrieta Georghieвна Grișcenko, călăuză noastră în timpul vizitei, ne-a relatat despre el un fapt semnificativ: mulți dintre foștii săi elevi, devenind foarte buni specialiști după terminarea facultății, vin deseori la școală pentru a da o mîna de ajutor fostului lor profesor, care conține și confecționează mereu aparate noi.

De altfel, întreaga atmosferă din școală ne-a sugerat această legătură intimă, creatoare dintre profesori și elevi. Este aceasta, probabil, una din premisele succeselor pe care le obține școala.

Despre această școală, că și despre altele, răspîndite în toate colțurile Uniunii Sovietice, ni s-au

povestit multe în redacția publicației „Ucitelskaia Gazeta”, ai cărei oaspeți am fost. Este o gazetă cu trecut îndelungat, avînd un frumos prestigiu. Primul ei număr a apărut la 3 octombrie 1924. Printre fondatorii ei se numără A. I. Lunacarski și N. K. Krupscăia. În prezent, „Ucitelskaia Gazeta”, organ pedagogic și de politică școlară, apare de 3 ori pe săptămîna și în afară de Moscova, se tipărește în zece orașe.

Vorbindu-ne despre munca redacției, Nadejda Mihailovna Parfionova, redactorul șef, a subliniat că în prezent aceasta este orientată spre problemele mari de interes unional: generalizarea învățămîntului mediu obligatoriu, de 10 ani, care se va încheia în anul 1970, modernizarea procesului instructiv-educativ, a programelor, manualelor și a metodelor de predare, perfecționarea corpului didactic, Gazeta

tratează cele mai importante laturi ale muncii din învățămînt, analizează problemele ce se cer rezolvate, popularizează experiența înaintată.

Și la „Ucitelskaia Gazeta”, ca și în școlile pe care le-am vizitat, toți cei pe care i-am cunoscut au arătat un viu interes față de școala românească. Ei au dorit să cunoască prevederile noii Legi a învățămîntului din țara noastră, realizările profesorilor, experiențele ce se desfășoară în școli. În mod special s-au interesat de problemele legate de școlarizarea elevilor la vîrsta de 6 ani, de diversificarea studiului în clasele mari, de liceele de specialitate, de clasele speciale de matematică, fizică, chimie.

Timp de șapte zile ne-am aflat printre colegii și prietenii. Aceasta este cea mai durabilă impresie.

Clădirea Școlii de cultură generală nr. 1072 din orașul Rîga — U.R.S.S.

Probleme metodologice ale reformelor școlare

Una dintre preocupările importante ale pedagogilor din R.S.F. Iugoslavia se referă la elaborarea unei metodologii a reformelor școlare. Cercetările întreprinse pornesc de la constatarea că foarte multe dintre reformele efectuate în ultimii ani în învățămîntul din diferite țări ale lumii se ocupă pe larg de problema investițiilor, de rețeaua școlară, de formele muncii de educație, de tehnologia școlară și de aprecierea eficienței acesteia, în timp ce procesul propriu-zis de concepție și structurare a învățămîntului formează în mică măsură obiect de studiu metodologic.

Concluziile primelor studii în această privință arată că planurile de perspectivă privind dezvoltarea învățămîntului trebuie să poarnească de la direcțiile către care se va desfășura în viitor revoluția tehnico-științifică contemporană, punînd la baza diferențierilor în sistemul de învățămînt criteriul adaptării planurilor și programelor școlare la cerințele dezvoltării depline a capacităților și aptitudinilor tineretului din școli. Pentru determinarea acestora se recomandă folosirea sistematică a unor teste complexe.

Jocurile didactice și procesul de învățare

Bazîndu-se pe o amplă experimentare, profesorul G.S. Coleman de la Universitatea „John Hopkins” din Statele Unite susține că jocurile didactice, stimulînd situații reale din viață, au un rol important în procesul de învățare. El arată astfel că mai ales prin simularea

unor roluri în cadrul a diferite procese de luare a deciziilor se realizează o creștere a motivației învățării în rîndul elevilor, mai ales în ceea ce privește studiul anumitor științe cu caracter tehnic și practic-aplicativ. S-a constatat bunăoară că referirea la anumite obiective formale de elevii înșiși în cadrul jocurilor didactice a permis obținerea de rezultate superioare la învățatură tocmai la acei elevi la care anterior se constata o motivație foarte slabă a învățării sau absența completă a acesteia.

Caracteristici structurale ale învățămîntului modern

Desprînzînd recent concluziile unei ample discuții privind tendințele caracteristice ale învățămîntului modern, revista „Die Realschule” sintetizează cîteva dintre principiile

de bază ale unui învățămînt modern. Un prim principiu este, după părerea redacției, faptul că structura unui asemenea învățămînt trebuie să asigure o corespondență deplină între diferitele forme școlare corespunzînd unor varietate cerințe individuale, astfel încît să se realizeze o continuă orientare și reorientare a elevilor în funcție de aptitudinile și interesele lor. Se cere de asemenea ca învățămîntul să fie perfect adaptabil diferitelor diferențieri operate pe parcursul verigilor sale și să asigure utilizarea rațională a spațiului și a mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne cu care se impune a fi dotat. Un alt principiu este acela că profilarea mai accentuată a diferențierilor între diferitele forme de învățămînt trebuie să asigure obținerea unor performanțe școlare superioare, satisfăcînd atât cerințele individuale cit și cele generale ale societății moderne.

RECOMANDĂRI BIBLIOGRAFICE

pentru studiul matematicii în clasa a XII-a reală

Prezentăm mai jos o serie de cărți și articole referitoare la studiul capitolelor de algebră, teoria probabilităților și statistică matematică.

Cărți

— Acad. Gr. Moisil: „Elemente de logică matematică și de teoria mulțimilor”. Editura științifică. Tratează și unele chestiuni elementare, dar dintr-un punct de vedere deosebit.

— A. Gureș: „Curs de algebră superioară”. Editura tehnică 1956. Tratează sub o formă accesibilă, capitolele programelor de algebră.

— E. Arghiriade: „Curs de algebră superioară”. Editura didactică și pedagogică, 1962. Prezintă într-o manieră pedagogică și totodată riguros elementele de algebră superioară.

— A. Lăscu: „Exerciții de algebră”. Editura tehnică, 1967. Cuprinde exerciții introductive de algebră care familiarizează cu noțiunile de structuri algebrice.

— Acad. Gh. Mihoc, M. Iosifescu și V. Urseanu: „Elemente de teoria probabilității și aplicații”. Editura științifică, 1966. Expune cu deosebită claritate și sistematic următoarele capitole: cîmp de evenimente, variabile aleatoare, valori medii, momente, legea numerelor mari.

— Acad. Gh. Mihoc și V. Urseanu: „Matematici aplicate în economie”. Editura tehnică, 1966. În prima parte este prezentat, sub o formă elementară, cîmpul de evenimente și cîmpul de probabilități, cu numeroase exemple rezolvate.

— Acad. Gh. Mihoc, M. Iosifescu, R. Teodorescu: „Teoria probabilităților și statistica matematică”. Editura tehnică, 1966. Partea introductivă prezintă, sub o formă accesibilă și totodată riguroasă: cîmpul de evenimente, cîmpul de probabilitate, variabile aleatoare, funcția repartiției, momente, funcția caracteristică și legea numerelor mari.

— „Elemente de statistică aplicată”. (sub redacția lui V. Urseanu) Editura Științifică, 1966. Cuprinde o introducere în statistica matematică pentru profesori, fiind folosită la culegerea, prelucrarea și prezentarea datelor de observații.

— G. Ciucu, V. Craiu, I. Săceriu: „Culegere de probleme din teoria probabilităților”. Editura tehnică, 1967. Se recomandă capitolele I, II, III și IV, care conțin probleme rezolvate, prezentate gradat.

— N. Mihăilă: „Introducere în teoria probabilităților și statistică matematică”. Editura didactică și pedagogică, 1965.

Articole apărute în „Gazeta Matematică” Seria A

— Legi de compoziție interne de Anđră Calame (nr. 4, 5/1968).

— Structura de spațiu vectorial de Anđră Calame (nr. 6 și 7/1968).

— Spațiul vectorial de Gh. N. Rîzescu (nr. 8/1968).

— O introducere a noțiunii de grup în școala de E. Kristensen și O. Ringdreg (nr. 1, 2/1968).

— Noțiunea de funcție și predarea ei în liceu de E. Georgescu Buzău și Grigore Bănescu (nr. 12/1966). De aceiași autori: „Compușii funcțiilor” (nr. 4/1967). „Funcții inverse” (nr. 6/1967). „Exerciții în legătură cu noțiunea de funcție” (nr. 8/1967).

— Cîmp de probabilitate finit, de acad. Gh. Mihoc și N. Micu (nr. 2 și 3/1968).

— Formule și scheme clasice de probabilitate și variabile aleatoare de V. Craiu (nr. 5 și 6/1968).

— Valori medii de V. Craiu (nr. 7/1968).

Prof. GRIGORE BĂNESCU

Lucrări în laboratorul de fizică al Liceului „Nicolae Bălcescu” din Capitală

Alegerile sindicale — eveniment de seamă în viața școlii

(Urmare din pag. 1)

ocuparea organelor sindicale pentru continua îmbunătățire a condițiilor de muncă și de viață ale salariaților, pentru respectarea legislației muncii. În strînsă legătură cu aceasta va fi relevant felul cum organele și organizațiile sindicale își aduc contribuția la o mai judicioasă repartizare a sarcinilor obștești, extraprofesionale, asigură respectarea normelor de protecția muncii în laboratoare și săli de clasă, dovedesc grijă pentru sănătatea salariaților din învățămînt, ca una din coordonatele însemnate ale activității acestora.

Practica de pînă acum a unor organizații sindicale a arătat că participarea la discuții în cadrul adunărilor de alegeri este cu atât mai largă, propunerile, sugestiile, observațiile sînt cu atât mai numeroase și mai interesante cu cît daroarea de seamă le deschide un cîmp mai larg, le stimulează prin profunzimea și prin caracterul ei combativ, militant. Este important ca în dările de seamă și în discuții să se scoată la lumină și să se combată orice manifestări de formalism, de rutină, să se promoveze spiritul de receptivitate față de tot ceea ce este nou, față de perfecționarea și înnoirea formelor de activitate, a stilului și metodelor de muncă, care trebuie aduse „la zi”.

Dările de seamă și discuțiile trebuie să determine organele și organizațiile sindicale din învățămînt să manifeste mai multă inițiativă în adoptarea unei game largi de metode de lucru și activități, să înfătureze cu mai multă hotărîre unele practici rigide, închisate, să aplice în viață propunerile membrilor din sindicat îndreptate spre folosirea celor mai potrivite forme de manifestare în toate domeniile de activitate. Sindicatele noastre trebuie ferite de sablonizarea muncii, de uniformizarea ei, de adoptarea unor forme și metode rigide, care fac ca activitatea organizației să fie neactivă. Trebuie să se lucreze în așa fel încît membrii de sindicat să înțeleagă mai profund că sindicatul, grupa sindicală este organizația lor, că de felul cum ei vor și să-și desfășoare inițiativa depinde rezultatul întregii activități.

Deosebit de importantă este crearea ambianței favorabile participării fiecărui membru de sindicat la dezbateri, la scrutarea unui orizont larg al muncii de viitor, la stabilirea și înfăptuirea unor măsuri de natură să ancorzeze activitatea sindicală în problematica majoră a fiecărei școli, să asigure

prezența ei activă în rezolvarea problemelor principale izvorite din activitatea cotidiană și de perspectivă a fiecărui colectiv.

Amploarea sarcinilor de viitor, necesitatea îndeplinirii lor optime, cerințele obiective ale ridicării nivelului calitativ al activității grupelor sindicale impun ca peste tot să se dea dovadă de un înalt spirit de discernămint în alegerea noilor organe de conducere. Tocmai de aceea membrii de sindicat participanți la adunările de dări de seamă au datoria să propună spre a fi realizate sau aleși pe cei mai buni tovarăși, cu o temeinică pregătire politică și profesională, combativi, exigenți, cu inițiativă, care prin întreaga lor activitate și comportare constituie exemple demne de urmat, se bucură de prestigiu în rîndul maselor. Aceasta va duce la creșterea competenței organelor sindicale în rezolvarea problemelor majore ale școlii, la reprezentarea autorizată a intereselor salariaților, va contribui la luarea celor mai coresponsuzătoare hotărîri în cadrul consiliilor profesionale, iar cuvîntul reprezentantului organizației sindicale va fi expresia înțelepciunii colectivei care l-a ales.

Ținînd seama de importanța pe care o au alegerile sindicale în școli se impune ca pregătirea și desfășurarea lor la grupe să facă obiectul unei preocupări atente a comitetelor sindicalelor. În acest scop este necesară instruirea practică a întregului activ sindical, repartizarea judicioasă a membrilor comitetelor pe grupe pentru a ajuta concret birourile acestora în toate fazele de pregătire și desfășurare a alegerilor. În această direcție o mare importanță o prezintă indicațiile Comitetului Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. care cer ca, înainte de alegeri, corățelele sindicale să analizeze modul cum și-au desfășurat activitatea birourile grupelor sindicale, iar concluziile desprinse să fie expuse în adunările de alegeri de către reprezentanții comitetelor sindicale, indicîndu-se în același timp și măsurile de îmbunătățire a muncii.

Biroul Executiv își exprimă cîntingerea că întregul activ al sindicatelor din învățămînt va participa efectiv la pregătirea și buna desfășurare a adunărilor sindicale de dări de seamă și alegeri, folosind acest prilej pentru îmbunătățirea activității sindicale, pentru întărirea capacității lor organizatorice în vederea antrenării și mai active a tuturor cadrelor didactice și a salariaților din învățămînt la îndeplinirea sarcinilor mari pe care partidul le-a pus în fața școlii românești.

BIBLIOTECA

Tratatul de istoria literaturii române (vol. II)

După patru ani de la apariția volumului I al Tratatului de Istoria Literaturii Române elaborat sub egida Secției de științe filozofice a Academiei, a apărut recent și volumul II al acestei opere de sinteză. Dacă volumul I cuprinde o prezentare a folclorului literar românesc și o expunere istorică a literaturii române pînă la 1780, cel de al doilea tom al tratatului înfățișează o perioadă de aproape o sută de ani, între 1780—1867, adică de la Școala ardeleană, care reprezintă replica românească la mișcarea lumii din Europa — și pînă la Junimea. Astfel, epoca ce face obiectul acestui al doilea volum este delimitată istoric, aproximativ, de pacea de la Kuciuk-Kainargi, prin care se

acordă Principatelor române un nou statut juridic, și de ultimii ani ai domniei lui Alexandru Ion Guza, în cadrul căreia se produce înfăptuirea unor importante reforme cu vădită semnificație antifeudală.

Prima parte a volumului se ocupă de Școala Ardeleană și de zorile literaturii moderne (1780—1830), partea a doua cuprinde perioada pașoptistă, mergînd pînă la Unire (1830—1860), iar partea a treia înfățișează literatura noastră de după Unire pînă la apariția „Convorbirilor literare”, literatură care constituie, în fond, spiritul de luptă al pașoptismului. Cu alte cuvinte, cei aproape o sută de ani, cîți sînt cuprinși în dezbaterile acestui volum, puñ în lumină începuturile literaturii noastre culte, apoi faza ei premodernă, urmată de faza modernă, a apariției unor valori estetice proprii, a căror fiziognomie, ce se dezvoltă alături de vechiul romantism, încă puternic, își va afla contururi desăvîrșite în

creația marilor noștri clasici.

În linii mari, în cadrul materiei expuse cronologic și pe două planuri — cel al prezentării procesului literar ca totalitate și cel al micromonografiilor înfățișînd, într-o largă galerie, personalități ale scrisului

nostru din epoca respectivă, precum și contribuțiile celorlalți scriitori — asistăm la demularea unei evoluții

stăruitoare de la cultura și literatura iscate de Școala ardeleană la cea variantă a neoclasicismului ce-și găsește la noi expresia în începuturile liricii culte, apoi de aici la preromantismul și romantismul românesc, spre a ajunge la mari scriitori ca Eliade, Gr. Alexandrescu, Bălcescu, Negruzi, Alecsandri, Kogălniceanu, Odobescu, Hașdeu, Filimon, care, promovînd în operele lor ideea de originalitate, de specific național, perfecționînd continuu mijloacele de expresie artistică, netezesc drumul aspirațiilor literaturii noastre la universalitate. Prezentînd pe toți scriitorii existenți în epocă și integrați în curente sau grupări literare, fie că acești scriitori sintetizează principalele manifestări ale timpului lor, fie că doar nuantează mișcarea literară de ansamblu, volumul oferă o imagine complexă a tregurilor pe care urcă literatura și cultura noastră în ultimele decenii ale veacului al XVIII-lea și în primele

șapte decenii ale celui de al XIX-lea.

Introducerile sintetice parțiale care preced fiecare perioadă aruncă punți de legătură între manifestările particulare ale perioadei respective, încadrînd-o în epocă și în dezvoltarea generală a procesului literar, definindu-i spiritul, ideologia, caracteristicile generale și structura intimă. Deosebit de valoroase sînt unele din expunerile monografice cuprinse în volum, mai ales cele semnate de Georghe Cioculescu, Șerban Cioculescu, Al. Dima și alții.

Adresîndu-se specialiștilor ca și lectorului ocazional, Tratatul de Istoria Literaturii Române folosește cu deosebire profesorilor, studenților și elevilor ca un autorizat izvor de informare, sau ca un îndreptar mai mult decît util în munca de cunoaștere și dreaptă glosare a valorilor noastre literare.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

INSTITUTUL PEDAGOGIC DE 3 ANI Bacău

ANUNȚA

scoaterea la concurs a următorului post de la Facultatea de filologie

— Conferențiar, poz. 2 din statele de funcțiuni, catedra 7 Istoria literaturii române, disciplina Istoria literaturii române.

Candidații la concurs vor depune la recordatul Institutului pedagogic de 3 ani din Bacău, în termen de o lună de la publicarea anunțului, o dată cu cererea de înscriere, și următoarele acte în dublu exemplar:

- copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare;
- copie legalizată de pe diploma de doctor;
- copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar;
- lucrările științifice ale candidatului;
- certificat de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază;
- memorii de activitate didactico-științifică semnat de candidat;
- autobiografia.

Actele se vor depune în timp de o lună de la data publicării acestui anunț.

Concursul va avea loc la Institutul pedagogic de 3 ani Bacău, Cal. Mărășești nr. 157 în termen de două luni de la data publicării acestui anunț.

Informații suplimentare se vor obține la telefon nr. 13673.